DODATEK DO MIESIĘCZNIKA

NASZE SPRAWY

ORGAN ZWIĄZKU PRACOWNIKÓW POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ROK VII. MARZEC — KWIECIEŃ 1931 R. NR. 3—4 (54).

ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

KASA WZAJEMNEJ POMOCY

Sprawozdanie z działalności za 1930 rok.

WYDAWCA:

ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: UL. KOPERNIKA 36/40. TELEFONY 711-49 i 779-06.

ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

KASA WZAJEMNEJ POMOCY

Sprawozdanie z działalności

za 1930 rok.

B I L A N S

STAN CZYNNY — na dzień 31 grudnia 1930 roku — STAN BIERNY

Stan czynny		Złote	Stan bierny		Złote
1. P. Z. U. W. Centrala (r-k bieżący)		7.725,14	1. Fundusz oszczędnościowy:		
2. Komunalna Kasa Oszczędn. (r-k lokacyjny)		26.758,66	a) wkłady członków czynnych . Zł.	928.749,06	
3. Związek Pracowników P. Z. U. W.		10.178,14	b) „ b. członków (depozyt.) „	4.473,05	933.222,11
4. Pożyczki: a) zwykłe . . . . Zł.	655.114,56		2. Fundusz ubezpieczeniowy		78.654,62
b) nadzwyczajne . . „	375.038,77		3. Fundusz zapomogowy		7.071,79
c) lokacyjne . . . . „	30.330,73		4. Fundusz dyspozycyjny		2.665,48
d) b. członków . . . „	11.664,79	1.072.148,85	5. Rezerwa na należności wątpliwe		51.872,43
5. Różne: a) należność wątpl. od W. Sikorskiego Zł.	49.192,07		6. Zarezerwowane pośmiertne		1.000,—
b) pożyczki wątpliwe b. członków . . . „	1.380,36		7. Czysta nadwyżka z działalności pożyczkowo-oszczędnościowej		92.897,79
c) papiery wartość. B. dla H. i P. nom. wart. Zł. 4.400 . . „	1.—	50.573,43			
		1.167.384,22			1.167.384.22

I. Uwagi, dotyczące Bilansu Kasy na dzień 31.XII 1930 r.

Przedłożony wyżej bilans Kasy na dzień 31.12 1930 r. wraz ze wszystkiemi uzupełniającemi sprawozdaniami za rok 1930, jest pierwszem sprawozdaniem sporządzonem na podstawie uchwalonego w roku ubiegłym nowego statutu Związku oraz regulaminu Kasy. Bilans ten uległ w związku z zasadniczemi zmianami regulaminu również analogicznej zmianie, jeśli chodzi o układ najważniejszych pozycji tego bilansu, mianowicie funduszów, które stanowią podstawę działalności Kasy.

Zgodnie z § 60 Statutu Związku a 5 Regulaminu Kasy utworzone zostały w stanie biernym:

a) Fundusz oszczędnościowy, odpowiadający dawnej pozycji bilansu „Wkłady" i stanowiący osobiste oszczędności członków Kasy.

b) Fundusz ubezpieczeniowy, stanowiący saldo wykazywanej poprzednio w bilansach Związku t. zw. Kasy Ubezpieczeniowej, którą na podstawie nowego regulaminu przejęła formalnie od 1.1.1930 r., a faktycznie od 1.7.1930 r. Kasa Wzajemnej Pomocy.

c) Fundusz zapomogowy, który na podstawie przepisów nowego regulaminu (§ 47) tworzy się z części nadwyżek z działalności pożyczkowo-oszczędnościowej Kasy.

Inne, mniej ważne, pozycje stanu biernego stanowią:

Fundusz dyspozycyjny, będący pozostałością nierozdysponowaną przez Zarząd Kasy w roku sprawozdawczym. Zaznaczyć należy, iż funduszem tym rozporządza Zarząd Kasy przeważnie w tych wyjątkowych i specjalnych przypadkach, w których przyjście z pomocą, najczęściej w formie pożyczki, jest konieczne, a w granicach regulaminu uczynić tego nie można.

Rezerwa na należności wątpliwe składa się przedewszystkiem z należności przypadającej od W. Sikorskiego, a resztę stanowią wątpliwe, przynajmniej w obecnej chwili, pożyczki od 4 członków Kasy.

W zarezerwowanem pośmiertnem mieści się kwota zł. 1.000 z tytułu niepodjętego przez rodzinę po ś. p. Fręchowiczu pośmiertnego.

Czysta nadwyżka omówiona zostanie szczegółowo na innem miejscu sprawozdania.

W stanie czynnym z ważniejszych pozycyj wymienić należy pozycję 2, stanowiącą lokatę terminową w K. K. O. Dążeniem Zarządu Kasy było i jest wyodrębnić fundusz ubezpieczeniowy w oddzielną gotówkową lokatę, stanowiącą gwarancję działalności ubezpieczeniowej Kasy. Obecnie udało się to Zarządowi w całości przeprowadzić.

Pozycja 3 „Związek Pracowników P. Z. U. W." zł. 10.178.14 stanowi chwilowy dług Związku wobec Kasy, wynikły w konsekwencji przejęcia od Zarządu przez Kasę dawnej Kasy Ubezpieczeniowej. Od powyższego długu Związek płaci Kasie aż do czasu spłacenia go 6% w stosunku rocznym.

Pozycja pożyczki omówiona zostanie niżej w części omawiającej działalność pożyczkowo-oszczędnościową.

II. Działalność pożyczkowo-oszczędnościowa.

Zestawienie porównawcze stanu oszczędności i pożyczek za lata 1924--1930.

Rok	Stan oszczędności na 31.XII		Stan pożyczek na 31.XII		%		Przeciętnie	
	Ilość członków	Suma	Ilość dłużników	Suma	pożyczek w stosunku do wkładów	dłużników w stosunku do członków	wkładów	pożyczek
1924	905	97.074,07	734	132.062,91	136,04	81,1	107,26	179,92
1925	974	272.566,11	831	272.512,86	99,98	75,32	279,84	327,93
1926	968	443.518,62	863	365.681,32	82,45	89,15	458,18	423,73
1927	1051	514.697,53	824	418.479,54	81,3	78,4	489,72	507,86
1928	1109	654.067,50	845	573.010,51	87,61	76,19	589,78	678,12
1929	1167	768.507,71	853	817.801.11	106,41	73,09	658,53	958,74
1930	1236	933.222 11	966	1.072.148,85	114,88	78,16	755,03	1.109,88

a) OSZCZĘDNOŚCI

Ponieważ podstawą działalności pożyczkowej są oszczędności, które umożliwiają Kasie udzielanie pożyczek, z tego względu najpierw omówioną zostanie akcja oszczędnościowa Kasy. Ogólny obrót na funduszu oszczędnościowym był następujący:

Saldo oszczędnościowych wkładów na 1.1.1930 r.		zł.	768.507.71
wzrosło w ciągu 1930 r. o sumę 281.298.47			
z czego na fundusz ubezpieczeniowy przekazano za czas od 1.7 do 31.12.1930 r.	26.897.42		254.401.05
razem		zł.	1.022.908.76
zwrócono wkładów w ciągu 1930 r.		zł.	89.686.65
pozostało na 31.12.1930 r. u 1.236 członków		zł.	933.222.11
z czego na czynnych członków przypada kwota		zł.	928.749.06

a na b. członków — zł. 4.473.05. Ta ostatnia suma stanowi depozyt b. członków i jest w miarę możności zwracana. Największą i najczęstszą przeszkodą w jej zlikwidowaniu jest brak obecnych adresów ich właścicieli.

Wychodząc z ogólnej sumy potrąconej w ciągu 1930 r. na oszczędności, można ustalić, oczywiście w przybliżeniu, iż pensja zrzeszonych w Związku pracowników P. Z. U. W. wynosi około 600.000 zł. Znajomość wysokości powyższej kwoty konieczna jest ze względu na aktualne obecnie rozważania na temat dalszej działalności oszczędnościowej.

Jeśli chodzi o sam proces narastania oszczędności i jego tempo, to niżej pomieszczone zestawienie ilustruje to w okresie 1924—1930 r.

w 1924 r.	wzrost oszczędn.	wynosił	netto zł.	97.074.07
„ 1925	„	„	„	175.492.04
„ 1926	„	„	„	170.952.51
„ 1927	„	„	„	71.178.91
„ 1928	„	„	„	139.369.97
„ 1929	„	„	„	114.440.21
„ 1930	„	„	„	164.714.40

Należy przytem zaznaczyć, iż Kasa Wzajemnej Pomocy do r. 1927 była instytucją samodzielną, nieopartą na przymusie i nie związaną ze Związkiem. Znaczny spadek wzrostu oszczędności w 1927 r. tłumaczy się właśnie wycofaniem oszczędności ze strony tych członków dawnej Kasy, którzy w związku ze zmianą podstaw prawnych jej działalności z Kasy tej ustąpili. Wreszcie zaznaczyć należy, iż w 1924—1925 i do 1.7 1926 r. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a właściwie ówczesna Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych dopłacała do normalnych 3%-wych potrąceń oszczędnościowych drugie tyle.

Istotny wzrost oszczędności a raczej tempo tego wzrostu w 1930 r. nie jest ściśle wyrażone sumą zł. 164.714.40, bowiem należy sobie przypomnieć, iż w początkach 1930 r. miała miejsce wypłata dodatku mieszkaniowego wstecz za cały 1929 r., od której to wypłaty 3%-owe potrącenia zostały uskutecznione.

Jeśli weźmiemy powyższe wyjaśnienia pod uwagę, jeśli uwzględnimy przytem, iż w roku 1930 prze-

niesiono z normalnych oszczędnościowych potrąceń opłatę za ubezpieczenie tylko za połowę roku (a czasem i za 5 ostatnich miesięcy), to jednak stwierdzić musimy, iż wzrost oszczędności za rok 1930 nie odbiega od normy, którą uważać można za normalną i przeciętną — zł. 140.000 — co jednak jest znacznie niżej od wzrostu obserwowanego w latach 1925 i 1926, pomimo, iż od tego czasu i ilość członków wzrosła i pensja stanowiąca zasadniczą podstawę obliczenia potrąceń oszczędnościowych również wzrosła.

Jeżeli suma potrąceń za rok 1930 nie wzrosła w odpowiednim stosunku w porównaniu do lat ubiegłych, to jedynie na skutek poważnego ograniczenia w 1930 r. oszczędności przez włączenie do nich należnej od członków opłaty ubezpieczeniowej, która w stosunku rocznym daje zmniejszenie oszczędności o zł. 60.000 a po drugie przez to, iż wzrasta stale suma wycofywanych wkładów, co nie jest wynikiem zmniejszenia się liczby członków, a jest objawem normalnym wobec tego, iż wycofywane wkłady dotyczą przeważnie części (jeśli chodzi o sumy) bądź zemerytowanych, bądź zmarłych długoletnich pracowników P. Z. U. W., którzy będąc również przez długie lata członkami Kasy nagromadzili w niej poważniejsze oszczędności.

W 1925 r. zwrócono np. tylko zł. 6.340.85, w 1926 roku zwrócono zaś zł. 26.122.72, a w 1930 r. zwrócono już aż zł. 89.686.65, jakkolwiek w porównaniu do lat 1925—1926 liczba członków Kasy wzrosła o około 270 osób. Należy przytem bardzo wyraźnie zaznaczyć, iż wyżej wymieniona suma zwrotów ma stałą tendencję do wzrostu, wstrzymując powiększenie się funduszu oszczędnościowego i wymagając zasilenia go nowemi niezbyt zmniejszonemi potrąceniami oszczędnościowemi, aby nie kurczyć tego, co się obecnie uzyskało, a raczej rozwijać choćby w tempie b. powolnem.

Zestawienie wkładów i zadłużenia członków w dniu 31.XII 1930 r.

Nazwa Koła	WKŁADY			ZADŁUŻENIA			% zadłużenia w stosunku do wkładów		% dłuż. w stos. do ilości członków	
	Suma	Ilość członków*)	Przeciętnie na osobę	Suma	Ilość dłużników *)	Przeciętnie na osobę	1930 r.	1929 r.	1930 r.	1929 r.
Białostockie . . .	63.013,94	72	875,19	59.054,51	56	1.054,54	93,71	88,44	77,77	88,52
Kieleckie	76.413.89	89	858,58	73.511,74	68	1.081,05	96,20	83,71	76,40	75.55
Krakowskie . . .	59.081,49	107	552,16	73.016,63	78	936,11	123,58	99,07	72,89	75,31
Lubelskie	67.264,22	99	679,43	64.385,45	67	960,97	95,72	80,59	67,67	69,74
Lwowskie	74.429,86	125	595,43	86.158.27	95	906,92	115,76	107,86	76,—	81,30
Łódzkie	73.203,82	99	739,43	71.180,47	68	1.046,77	97,23	107,61	68,68	69,88
Nowogródzkie . . .	30.905,49	47	657,56	38 673,58	39	991,63	125,13	108,50	82,98	60,—
Poleskie	37.958,37	59	643,36	31.082,82	46	675,71	81,89	82,03	77,96	71,19
Stanisławowskie . .	28.327,71	60	472,12	32.954.00	50	659,08	116,33	77.63	83,33	61,67
Śląskie	12.947,40	11	1.177,03	18.252,70	10	1.925,27	140,98	127,39	90,90	90,—
Tarnopolskie . . .	46.495,86	72	645,77	64.427,86	59	1.091,99	138,57	114,01	81,94	69,86
Warszawskie—Centr.	176.226,18	163	1.081,14	234.895,03	144	1.631,21	133,29	136,85	88,34	87,12
Warszawskie—Insp.	96.787.91	101	958,29	109.849,46	84	1.307,73	113,50	100,47	83,17	94,44
Wileńskie	49.067,54	55	892,13	58.544,91	53	1.104,62	119,31	126,41	96,36	90,56
Wołyńskie	36.625,38	77	475,65	44.627,39	49	910,76	121,85	132,45	63,63	59,15
RAZEM	928.749,06	1236	751,41	1.060.484,06	966	1.097,81	114,18	107,42	78,16	76,58

*) Tylko członkowie czynni.

b) POŻYCZKI

Aby właściwie ocenić zmiany zaszłe w rozmiarach akcji pożyczkowej Kasy w porównaniu do roku 1929, należy wziąć pod uwagę, iż zwiększenie się w 1930 r. podstawy wymiaru pożyczek, jaką jest wysokość pensji, pociągnęło za sobą i zwiększenie się absolutne sumy ogólnej pożyczek oraz wysokości przeciętnej pożyczki i to w tempie bez porównania większem, niż to miało miejsce przy 3%-wych potrąceniach oszczędnościowych. Ogólna suma pożyczek w stosunku do pensji wynosi prawie 2-krotną pensję, a więc cokolwiek mniej niż w 1929 roku, w którym wynosiła 220% pensji.

Ogólny obrót na pożyczkach był następujący:

Na 1.1.1930 r. było u 853 dłużników pożyczek na sumę zł. 817.801.11. W ciągu roku 1930 udzielono ogółem 1316 pożyczek na sumę zł. 1.414.887.17 a spłaco-

no częściowo lub w całości zł. 1.160.148.85, pozostawało więc na 31.12.1930 r. u 966 dłużników pożyczek na sumę zł. 1.072.148.85.

Już z powyższych bardzo ogólnych cyfr można wyciągnąć szereg wniosków, świadczących o rozmiarach i charakterze akcji pożyczkowej prowadzonej przez K. W. P. Pierwszym i najważniejszym wnioskiem jest bardzo duży ilościowo ruch pożyczek. Bowiem jeśli w ciągu roku udzielono 1316 pożyczek na ogólną liczbę członków 1236, to świadczy, iż każdy członek korzystał z pożyczki a część nawet z kilku pożyczek. Jeżeli jednak uwzględnimy, iż, wg. stanu na 31.12.1930 r. 270 członków wogóle pożyczek nie posiadało, to ta charakterystyczna ruchliwość pożyczek będzie wyraźniejsza.

Powyższy stan rzeczy ułatwiają przepisy obecnego regulaminu, bowiem istnienie 2 niezależnych od siebie pożyczek, zwykłej i nadzwyczajnej, daje możność skonwertowania pożyczki już po spłacie połowy rat, a wreszcie „wyjątkowe“ wypadki konwertowania pożyczek i przed spłatą połowy rat stwarzają dla Kasy pewną grupę stałych dłużników, którzy niejednokrotnie 3—4 razy do roku są przez Kasę załatwiani, nie licząc oczywiście podań o prolongaty. Tem jedynie tłumaczy się tak duża liczba załatwionych w porównaniu do początkowego względnie końcowego stanu (na 1.1 wzgl. 31.12) ilościowego dłużników. Nasuwa się tu wniosek dalszy o konieczności ograniczenia tego nienormalnego i niezdrowego ruchu pożyczkowego już choćby przez skasowanie zresztą bardzo teoretycznego podziału pożyczek na zwyczajne i nadzwyczajne i przez bardziej rygorystyczne ujęcie konwersji jeszcze niespłaconych pożyczek.

Faktyczny obrót pożyczek wypłaconych przedstawia się w ten sposób, iż suma istotnie wypłaconych pożyczek wynosi około zł. 950.000, spłacono zaś pożyczek normalnie, t. j. miesięcznemi ratami około 800 tys. To są właściwe rozmiary świadczeń pieniężnych K. W. P. w roku 1930.

Jeżeli chodzi o ogólną charakterystykę przebiegu akcji pożyczkowej w poszczególnych okresach roku 1930, to nadmienić należy, iż na skutek wspomnianego wyżej podwyższenia podstawy wymiaru pożyczek, Zarząd odczuwał poważne trudności w zaspokojeniu wszystkich podań o pożyczki i zmuszony był nawet w pewnym stopniu ograniczyć rozmiary pożyczek i tempo ich udzielania. Dotyczyło to zwłaszcza okresu letniego, urlopowego (maj-wrzesień), gdzie zapotrzebowanie 2—3-krotnie przewyższało normę miesięcy innych. Musiano uruchomić wszystkie posiadane fundusze, a m. in. sprzedano posiadane przez K. W. P. papiery wartościowe.

Na skutek trudności w wypłaceniu przez Władze Zakładu zasiłku wiosennego przed świętami, Zarząd Kasy zarządził w 1930 r. zaliczkową wypłatę tego zasiłku z własnych funduszów w okresie przedświątecznym. Pochłonęło to wówczas kwotę około zł. 100.000.

W związku z bardzo trudną sytuacją finansową ogółu członków Kasy wobec niewypłacenia dotychczas przez P. Z. U. W. zasiłku świątecznego, Zarząd K. W. P. zdecydował się na wydanie jak w roku ubiegłym zarządzenia wypłaty z funduszów K. W. P. zbiorowej przedświątecznej pożyczki w wysokości 20% pensji brutto. Pochłonie to około 120.000 zł.

Zapoczątkowana przez Zarząd Kasy akcja pożyczek lokacyjnych, udzielanych na mocy przepisów nowego regulaminu, musiała zostać silnie ograniczona, a wreszcie zupełnie przerwana, bowiem okazało się, iż fundusze Kasy do takiej akcji nie są wystarczające. Zarząd Kasy mógł dysponować na ten cel — i to z trudem — kwotą około 30—40.000 zł., a w krótkim stosunkowo czasie zgłoszono podań na sumę kilkakrotnie przekraczającą tę kwotę (około 120.000 zł.). W rezultacie Zarząd mógł udzielić zaledwie 12 pożyczek na ogólną sumę (stan na 31.12.1930 r.) zł. 30.330.73. Podkreślić przytem należy, iż pomimo wyraźnych przepisów regulaminowych, określających zarówno cel zużycia pożyczki, jak i jej zabezpieczenie, nadsyłano podania o pożyczki lokacyjne, które w żaden sposób nie podpadały pod przepisy regulaminu. Akcja pożyczek lokacyjnych może być podjęta na nowo oczywiście ściśle w granicach przepisów regulaminowych, jednak całkowicie w innej formie, a mianowicie ściśle w granicach pewnego zgóry określonego kontyngentu gotówki przeznaczonej na ten cel.

W 1930 r. została również z inicjatywy Zarządu K. W. P. uporządkowana i unormowana działalność Kas Koleżeńskich. Rola ich zgodnie z uchwalonym przez Radę Związku regulaminem ramowym sprowadzona została do akcji doraźnych krótkoterminowych zaliczek. Niedopuszczalnem bowiem i niepoważnem było istnienie na terenie jednej i tej samej organizacji dwóch identycznych co do zakresu działania akcji pożyczkowo-oszczędnościowych. Niezależnie od powodów natury porządkowo-organizacyjnej, odgrywał przy powyższej reformie Kas Koleżeńskich również wzgląd na osłabienie bezpieczeństwa pożyczek udzielanych przez K. W. P. Wobec całkowitego zniesienia akcji oszczędnościowej Kas Koleżeńskich, Zarząd K. W. P. przyszedł z pomocą gotówkową tym Kasom w formie pożyczek. Na 31.12.1930 r. 8 Kół posiadało pożyczek na ogólną sumę zł. 19.079.96. Jeżeli chodzi o wysokość poszczególnych pożyczek, to w tej mierze niema żadnych przepisów, a należałoby je wydać, aby i tę sprawę należycie unormować.

R-k Zysków i Strat

PRZYCHÓD z działalności pożyczkowo-oszczędnościowej za r. 1930 ROZCHÓD

PRZYCHÓD

			Złote
1. Pozostałość z roku ubiegłego			10.578,28
2. Procenty uzyskane w r. 1930:			
a) od udzielonych pożyczek ...	Zł. 91.681,30		
b) na r-ku bieżącym w P.Z.U.W.	„ 923,02		
c) na r-ku lokacyjnym w K. K. O.	„ 1.458,66		
d) różnica kursu papierów wartościowych ..	„ 2.704,66	Zł. 96.767,64	
mniej wypłacone procenty:			
a) Kasie Ubezp. za II półr. r. 1930	Zł. 1.970,70		
b) Związk Prac. za r. 1930 ...	„ 1.093,85	Zł. 3.064,55	93.703,09
			104.281,37

ROZCHÓD

		Złote
1. Przeniesienie z pozostałości r. ub. na:		
a) fundusz zapomogowy	Zł. 1.300,—	
b) „ stypendjalny	„ 3.000,—	
c) „ wdów i sierot	„ 384,12	
d) „ dyspozycyjny ...	„ 3.000,—	7.684,12
2. Zarezerwowane kwoty na:		
a) pokrycie wątpliwych pożyczek b. członków	Zł. 2.680,36	
b) dodatkowa należność od p. Sikorskiego (koszty sądowe)	„ 1.019.10	3.699,46
3. Nadwyżka za r. 1930		92.897,79
		104.281,37

c) WYNIKI AKCJI POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWEJ.

R-k Zysków i Strat z działalności pożyczkowo-oszczędnościowej przyniósł przewyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości zł. 92.897.79. Jest to wynik netto, t. zn. nie zmniejszony o t. zw. udział K. W. P. w kosztach Zarządu Głównego, bowiem do nowego statutu i regulaminu wprowadzono zdrową zasadę, aby płacona przez członków składka członkowska pokryła wszystkie koszty całego Związku, t. j. nietylko Zarządu Głównego, ale i K. W. P. Z zysków przeniesiono jedynie na rezerwę na należności wątpliwe sumę zł. 3.699.46 z tytułu wątpliwych pożyczek.

W sprawie podziału powyższej nadwyżki Zarząd K. W. P. proponuje:

zł. 7.928.21 przenieść na fundusz zapomogowy, przez co wyniesie on na 1931 r. kwotę zł. 15.000

zł. 2.334.52 przenieść na fundusz dyspozycyjny, to jest uzupełnić go do sumy zł. 5.000

zł. 1.500 przeznaczyć na bilansówkę dla personelu biurowego, zajętego przy sporządzaniu bilansu Kasy oraz bilansu matematycznego funduszu ubezpieczeniowego, resztę zaś, t. j. zł. 81.135.06 przeznaczyć na oprocentowanie wkładów, przyczem wkłady te oprocentowanoby w wysokości 10% licząc od stanu na 1.1.1930 r. z małemi odchyleniami jeśli chodzi o tych członków, którzy wystąpili w ciągu 1930 r. względnie wstąpili z wkładami (przeważnie przelewy wkładów z Kasy Przezorności Pracowników P. Z. U. W.), a którym obliczy się procenty tylko za część roku. Pozostałą sumę po oprocentowaniu wkładów w wysokości 10% przeniosłoby się na rok 1931, jako pozostałość nierozdysponowaną zysku z r. 1930. Ze względu na trudną sytuację materjalną członków Kasy, wynikłą z zastosowanych przez Władze Zakładu ograniczeń 20%-wego funduszu, Zarząd K. W. P. miał zaproponować Walnemu Zjazdowi wypłatę powyższych procentów w gotówce oczywiście tym członkom, którzy wyrażą na to życzenie. Ponieważ jednak nastąpiło w międzyczasie zarządzenie wypłaty 20%-wej pożyczki przedświątecznej, naliczone procenty pójdą w pierwszym rzędzie na pokrycie tej pożyczki.

III. Działalność ubezpieczeniowa.

O ile akcja pożyczkowo-oszczędnościowa, jako oparta na prostych zasadach, nie nasuwała Zarządowi Kasy specjalnych trudności ani obaw jeżeli chodzi o ryzyko strat, to działalność ubezpieczeniowa ze względu na poważne zobowiązania, zaciągnięte przez Kasę wobec ubezpieczonych członków wymagała specjalnie ostrożnego traktowania. Pomimo oparcia tej działalności na bardzo ścisłych obliczeniach matema-

SPRAWOZDANIE

PRZYCHÓD z funduszu Ubezpieczeniowego za rok 1930 ROZCHÓD

PRZYCHÓD

		Złote
1. Pozostałość z r. ubiegłego		55.380,42
2. Wpłynęło w r. 1930:		
a) składek ubezp. ...	Zł. 62.093,72	
b) procentów	„ 3.680,48	65 774,20
		121.154,62

ROZCHÓD

		Złote
1. Wypłacono odszkodowań pośmiertnych rodzinom po ś. p. kol. kol.:		
1. Manczarskim ...	Zł. 2.500,—	
2. Kryszanównie ...	„ 3.000,—	
3. Rękawku	„ 1.000,—	
4. Podgórskim	„ 5.000,—	
5. Taraszkiewiczu ...	„ 2.000,—	
6. Zawadzkim	„ 5.000,—	
7. Kowalewskim ...	„ 5.000,—	
8. Sosze	„ 5.000,—	
9. Siemionowie	„ 5.000,—	
10. Wiśniewskim ...	„ 1.000,—	
11. Chojęto	„ 1.000,—	
12. Dytko	„ 2.000,—	
13. Wróblewskim ...	„ 1.000,—	
14. Konarzewskim ...	„ 3.000,—	
15. Fręchowiczu	„ 1.000.—*)	42.500,—
Pozostałość w dniu 31.XII.1930 r.		78.654,62
		121.154,62

*) Zarezerwowane.

tycznych, nie należało niedoceniać ryzyka choćby finansowego tej akcji zwłaszcza w początkowych latach.

Pierwszym krokiem podyktowanym ostrożnością było przyjęcie ustalonej wysokości opłat brutto, t. zn. wraz z dodatkiem 15%-wym na koszty administracji za opłatę netto. Po ostatecznych obliczeniach okazało się to konieczne, bowiem gdyby wyeliminowało się z wpływów dodatek administracyjny względnie zawiesiło się jego pobieranie, bilans działalności ubezpieczeniowej przynajmniej za okres do 31.12.1930 r. byłby ujemny, jak to wynika z obliczeń przeprowadzonych niżej.

Następnym krokiem było przystąpienie do obliczenia rezerwy matematycznej, aby ściśle ustalić odpowiedzialność Kasy wobec ubezpieczonych członków na 31.12.1930 r. i przez to móc faktycznie odpowiedzieć, czy dotychczas wykazywane salda gotówkowe odpowiadają zaciągniętym zobowiązaniom, a więc czy pobierane obecnie opłaty ubezpieczeniowe są wystarczające. Szczegółowe obliczenie rezerwy dla każdego ubezpieczenia oddzielnie wykazało, iż K. W. P. dysponować musi sumą zł. 65.000, jako pozostałością z funduszu ubezpieczeniowego, która umożliwi późniejsze wypłaty na wypadek śmierci obecnych członków Kasy.

Jeśli od wykazanego w bilansie funduszu ubezpieczeniowego zł. 78.000 odjąć sumę zł. 11.000 tytułem składek zatrzymanych tym członkom, którzy z Kasy wystąpili bez prawa do zwrotu rezerwy (nabywa się go dopiero po 5-letnim trwaniu ubezpieczenia) to otrzymamy sumę netto zł. 67.000 jako faktyczną pozostałość z działalności ubezpieczeniowej, której prawie dokładnie odpowiada suma rezerwy matematycznej zł. 65.000. Przeprowadzone obliczenie rezerwy matematycznej posiada dla dalszego rozwoju działalności ubezpieczeniowej podstawowe znaczenie, a pozytywne wyniki obliczenia nadają tej działalności poważny i o doniosłem znaczeniu dla ogółu członków Związku charakter.

Wreszcie zwrócono uwagę na uporządkowanie ewidencji ubezpieczeń, bowiem w tej mierze dotąd panował istny bezład, i powiązano tę ewidencję ściśle z rachunkami oszczędnościowemi i pożyczkowemi ubezpieczonych, a również z rejestrem członkowskim, co automatycznie usuwa możliwość nieobjęcia oblicze-

Fundusz ubezpieczeniowy
Stan ubezpieczeń w/g Kół na 31.XII.1930 r.

KOŁO	Ilość członków ubezpiecz.	Przeciętny wiek wstępu członka	Ogólna suma składki miesięcznej	Suma ubezpieczenia	Przeciętna suma ubezpiecz.
Białostockie .	71	34,60	275 94	141.000	1.985,—
Kieleckie . . .	78	33,—	319,96	187.000	2.397,—
Krakowskie . .	105	37,33	461,53	247.500	2.357,—
Lubelskie . . .	99	33,01	377,25	221.500	2.237,—
Łódzkie . . .	97	32,90	381,08	218.000	2.247,—
Lwowskie . .	129	35,73	547,46	294.000	2.279,—
Nowogródzkie	46	35,06	226,26	116.000	2.522,—
Poleskie . .	58	32,96	221,67	125.500	2.164,—
Śląskie . . .	11	32,63	76,62	46.000	4.182,—
Sosnowieckie .	14	36,40	95,14	44.500	3.178,—
Stanisławow. .	59	32,64	231,02	135.500	2.297,—
Tarnopolskie .	72	33,45	380,15	212.000	2.944,—
Warszawskie					
Centrala	166	37,63	778,40	334.000	2.012,—
Inspektorat	103	36,21	471,42	222.000	2.155,—
Wołyńskie . .	80	32,57	243,—	160.000	2.000,—
Wileńskie . .	55	37,16	327,07	165.000	3.000,—
	1243	34,87	5.413,97	2.869,500	2.308,—

niami i niezarejestrowania jakiegokolwiek ubezpieczenia.

Sporządzony po raz pierwszy stan ubezpieczeń, wykazuje ogólną liczbę członków 1243, przeciętny wiek wstępu 34,8 lat, ogólną sumę opłat miesięcznych zł. 5.413.97, ogólną sumę ubezpieczenia zł. 2.869.500, oraz przeciętną sumę ubezpieczenia na członka 2.308 zł., przyczem najniższa w Kole Białostockiem (1.985 zł.), najwyższa w Kole Śląskiem (zł. 4.182).

Od początku działalności ubezpieczeniowej (1.8 1928) wypłacono rodzinom po zmarłych członkach ogółem zł. 69.500, z czego w 10-ciu wypadkach po zł. 1.000, w pięciu po zł. 2.000, w jednym zł. 2.500, w czterech po zł. 3.000 i w 7 po zł. 5.000.

Z przepisów regulaminowych wymaga formalnego uzupełnienia jedynie § 39 przez rozciągnięcie go, przynajmniej częściowo, i na wypadki śmierci nie nagłej tych członków, którzy w parę miesięcy przed śmiercią, a już w stanie choroby zapisali się do Związku. Uchroni to fundusz ubezpieczeniowy od spekulacyjnych zapisów ze strony tych pracowników, którzy pracując dłużej w Zakładzie zapisują się do Związku ze względu na ubezpieczenie, już w czasie choroby.

Fundusz (Kasa) ubezpieczeniowy

Rok	Składki	Wypłaty pośmiertnego		Stan funduszu gotówkowego na 31 XII
		Il. wyp. śmierci		
1.VII 31.XII.28r.	22.722.32	5	7.000.—	16.825.80
1929 r.	59.068.44	7	20.000.—	55.380.42
1930 r.	62.093.72	15	42 500.—	78.654.62

IV. Działalność zapomogowa.

SPRAWOZDANIE
z Funduszu Zapomogowego za rok 1930

PRZYCHÓD

	Złote
1. Pozostałość z roku ubiegłego:	
a) fundusz zapomogowy Zł. 3.717,59	
b) „ stypend. . . . . „ 1.117,49	
c) „ wdów i sierot „ 5.615,88	10.450,96
2. Przydzielono z nadwyżki za r. 1929:	
a) na fundusz zapomogowy Zł. 1.300,—	
b) „ „ stypend. . . . „ 3.000,—	
c) „ „ wdów i sierot „ 384,12	4.684,12
	15.135,08

ROZCHÓD

	Złote
1. Wypłacono w r. 1930:	
48 zapomóg na sumę . Zł. 8.123.29	
zwrócone stypendjum . . „ 60,—	8.063,29
Pozostałość w dniu 31.XII.30 r.	7.071,79
	15.135,08

Po zmianach wprowadzonych w 1930 r. do statutu Związku, Kasa Wz. Pom. stała się jedyną organizacją na terenie Związku, prowadzącą, chociaż w szczupłym zakresie, akcję zapomogową, bowiem poprzednio niezależnie od szeregu specjalnych funduszów K. W. P. również i Zarząd Główny Związku posiadał na ten cel odpowiednie fundusze.

Akcja zapomogowa jest koniecznem uzupełnie-

niem działalności związkowej, wypływającem z § 5 statutu i jako taka jest nieodzownym instrumentem polityki wewnętrznej Związku. Ponieważ jednak na terenie P. Z. U. W. niezależnie od zapomóg udzielanych bezpośrednio przez Władze Zakładu, istnieje Fundacja, której celem jest właśnie akcja zapomogowa wśród pracowników P. Z. U. W., przeto zakres akcji zapomogowej Kasy jest ograniczony do tych specjalnych przypadków, w których członkowi Związku nie przysługuje prawo skorzystania z wyżej wymienionych innych źródeł zapomogowych.

Również z funduszów zapomogowych udziela Kasa stypendjów, względnie zwrotu wpisów szkolnych w okolicznościach zasługujących na uwzględnienie i to jedynie w tych wypadkach, w których uzyskanie tego stypendjum, lub wpisu szkolnego z P. Z. U. W. jest niemożliwe.

Jak wiadomo, nowy regulamin skasował istniejący dotychczas podział funduszów o charakterze zapomogowym. W ten sposób powstał jeden fundusz zapomogowy, którego wysokość ogólna po wydzieleniu części nadwyżki za r. 1929, wynosiła zł. 15.135.08.

Z sumy powyższej rozdysponowano w 1930 r. 53% t. j. sumę zł. 8.123.29, udzielając ogółem 48 zapomóg. Z sumy powyższej na właściwe zapomogi przypada 30 zapomóg na sumę zł. 6.100, a na stypendja i zwroty wpisów szkolnych 18 zapomóg na sumę 2.023.29 zł.

W tej ostatniej sumie mieści się 5 zapomóg na sumę zł. 795 udzielonych p. Sikorskiej, żonie byłego skarbnika K. W. P., jako zasiłki przeznaczone na pokrycie opłat szkolnych i innych świadczeń szkolnych, związanych z nauką dwojga dzieci Sikorskiego.

Przewidując zwiększenie się ilości podań o zapomogi w związku z ograniczeniami oszczędnościowemi na terenie P. Z. U. W. (zapowiedziana od 1.7 redukcja uposażeń o 10%, ograniczenia na funduszu 20%) a przedewszystkiem wobec wiadomego Zarządowi Kasy faktu, iż Fundacja nie posiada obecnie poważniejszych funduszów na prowadzenie akcji zapomogowej, Zarząd K. W. P. występuje na Walny Zjazd z wnioskiem o stosunkowo większe zasilenie funduszu zapomogowego, tak, aby rozporządzalny w 1931 r. fundusz wynosił okrągło 15.000 zł.

V. Proponowane zmiany regulaminu.

a) DOTYCZĄCE OSZCZĘDNOŚCI

Dojście stanu majątkowego Kasy do prawie miljona złotych, a poszczególnych oszczędności do poważniejszych kwot, bo przeszło dwumiesięcznych poborów już poprzednio, t. zn. w roku ubiegłym wywołało dyskusję na temat ograniczenia oszczędności, t. j. ustalenia pewnych maksymalnych norm, poza któremi ustałby przymus oszczędzania. Tylko wówczas proponowane 3 względnie 5 miesięczne pobory, a w rezultacie przyjęte 4 miesięczne pobory stanowiły normy o znaczeniu ściśle teoretycznem, bo wówczas, t. zn. rok temu, były one nieosiągalne.

Faktem jednak jest, iż przyjęcie pewnej normy maksymalnej chociażby w danej chwili nawet w najbliższem kilkoleciu nierealnej, było zasadniczem ustosunkowaniem się do akcji oszczędnościowej i przyjęciem niejako zasady, iż przymusową akcję oszczędnościową Kasy traktuje się wyłącznie jako pewną podstawę, która umożliwia drugą działalność Kasy: pożyczkową.

Należy objektywnie stwierdzić wszystkie powody ograniczenia akcji oszczędnościowej i wskazać jeszcze na jeden bodajże najważniejszy, mianowicie na nacisk ze strony tych członków, którzy są w Kasie nadmiernie zadłużeni. Rzecz bowiem charakterystyczna, iż jak wykazują obserwacje, najbardziej czynna w sprawie możności wycofywania wkładów — jest nie ta grupa członków, która posiada przewagę oszczędności nad pożyczkami, ale druga grupa dłużników, stwierdzić należy więcej ruchliwa, więcej agresywna, jeśli chodzi o rozmiary świadczeń pożyczkowych Kasy i więcej obciążona ratami pożyczkowemi i dlatego silniej napierająca, aby powyższe bardzo uciążliwe raty jeśli nie w całości, to przynajmniej w znacznej części ograniczyć drogą pokrycia pożyczek posiadanemi oszczędnościami. Innemi słowy: przyczyną przynajmniej w znacznej części dążenia do ograniczenia oszczędności jest nadmierne obdłużenie się pewnej, dość licznej zresztą grupy członków.

Nic dziwnego, że powyższy ruch zaaktualizował się specjalnie obecnie w okresie obniżania świadczeń na rzecz pracowników P. Z. U. W. Fakty te muszą być wzięte pod uwagę, ale aby móc postawić w tej sprawie należyte i rzeczowe wnioski, należało ogólnie scharakteryzować podstawy tego ruchu za ograniczeniem oszczędności.

Dążenie do ograniczenia oszczędności idzie w 3-ch kierunkach: w kierunku obniżenia przymusowych potrąceń procentowych z pensji doraźnie poniżej obowiązującej 3%-wej normy, ustalenie pewnej maksymalnej normy, niższej niż obecna, powyżej której

przestałby obowiązywać przymus oszczędzania, dalej możność wycofywania wkładów, a więc konwertowania zadłużeń oszczędnościami.

Jeżeli chodzi o należyte danie odpowiedzi, jak daleko można pójść w kierunku doraźnego obniżenia przymusowych potrąceń oszczędnościowych, do czego w pierwszym rzędzie powołanym jest Zarząd Kasy, to należy, stojąc na gruncie nie likwidowania kapitału obecnie nagromadzonego, a raczej pewnego, chociaż bardzo minimalnego, wzrostu przyjąć normę 2.5% jako minimum, t. zn. zredukować ją o 0.5%, przyczem obniżenie to oparte jest na następującej kalkulacji:

Ogólna suma potrąceń miesięcznych w tej chwili wynosi zł. 20.000, z czego na ubezpieczenie przypada kwota zł. 6.000, tak, że na oszczędności przypada netto 14.000 zł. Wobec tego, że ogólna suma wycofywanych wkładów wyniosła, jak o tem była wyżej mowa, zł. 90.000 i uwzględniając wzrost tej sumy w obecnym ciężkim dla członków Kasy roku, można, przezornie obliczając, ustalić przeciętną sumę miesięczną zwrotów na zł. 10.000. Wynika z tego, iż przy obecnych 3%-wych potrąceniach miesięcznych wzrost wkładów wynosiłby w tych warunkach zł. 4.000, a proponowana obniżka tych potrąceń o 0.5% daje prawie tę samą sumę (plus minus 3.400). W tych warunkach obniżenie dalsze tych potrąceń będzie początkiem likwidacji akcji oszczędnościowej, mającej przecież zasadnicze znaczenie, jeśli chodzi o świadczenia pożyczkowe dla tych członków Kasy, którzy tej pomocy potrzebować będą.

Rezultatem powyższych rozważań jest konkretny wniosek Zarządu K. W. P. zmiany §§ 6 i 7 regulaminu w tym kierunku, aby w § 6 p. a zamiast „1.5%" przyjąć 1%, oraz w § 7 p. a zamiast „3%" przyjąć 2.5%.

W sprawie dalszego ograniczenia oszczędności, a mianowicie obniżenia normy maksymalnej poniżej 4-ro miesięcznej pensji, Zarząd Kasy proponuje jedynie wstawienie w § 9 po słowach „4-miesięcznego pełnego uposażenia" słów „względnie zł. 3.000 dla członków Koła Warszawskiego, zł. 3.500 dla Koła Śląskiego a zł. 2.500 dla pozostałych członków".

Wniosek powyższy opiera się na dwóch przesłankach. Pierwszą z nich jest prawie że zahamowanie wzrostu oszczędności przez wprowadzone już ograniczenia ich, mianowicie włączenie do nich opłat za ubezpieczenie oraz przez zaproponowanie obniżenia normy z 3% na 2.5%. Drugą przesłanką jest to, iż zaproponowane wyżej sumy 2500, 3000 względnie 3500, jako drugie górne granice wkładów oszczędnościowych, stanowią same przez się pewne poważniejsze kwoty, których przymusowe powiększanie powinno ustać, a natomiast winno być pozostawione swobodnej decyzji członka.

Jeśli chodzi o umożliwienie członkom konwertowania długów posiadanemi oszczędnościami, to Zarząd K. W. P. musi stwierdzić, iż nienaruszalność wkładów oszczędnościowych przynajmniej do ich górnej granicy stanowi o istnieniu samej Kasy. Jakiekolwiekbądź ułatwienie konwersji przy obecnym stanie zadłużenia spowodowałoby natychmiastową likwidację działalności pożyczkowej Kasy, a nawet, co gorsza, wstrzymanie wszelkich wypłat. Przy obecnych normach pożyczkowych wytworzyła się duża grupa tych członków, których zadłużenie przekracza, i to znacznie, stan oszczędności. Możność konwersji nie pociągnęłaby przynajmniej wstrzymania wypłat, gdyby przewyżka zadłużeń mogła być natychmiast gotówką wniesiona, co jest zupełnie wykluczone. Z drugiej strony należałoby się liczyć z faktem wycofywania wkładów również i przez tych, którzy mają przewyżkę oszczędności, a którzy stanowią niemniej poważną grupę członków, bowiem z ich funduszów korzysta pierwsza grupa członków-dłużników. W tych wypadkach zgłoszenia te nie mogłyby być załatwiane, co równałoby się ogłoszeniu niewypłacalności przez Kasę.

Z innych zmian regulaminowych, jeśli chodzi o akcję oszczędnościową Zarząd K. W. P. proponuje uzupełnienie § 6 p. d następująco:

jako dalszy ciąg p-tu d wstawić słowa „przyczem oprocentowaniu podlegają wkłady według stanu na 1.1 roku sprawozdawczego, za który dolicza się %% wg. stopy procentowej uchwalonej przez Walny Zjazd Delegatów". Co do tego nie było wyraźnych przepisów, jakkolwiek jest to sprawa niemniej ważna od innych, przewidzianych w regulaminie. Niezależnie od tego proponuje Zarząd Kasy uzupełnić ten punkt zdaniem: „Walny Zjazd Delegatów może upoważnić Zarząd Kasy do wypłaty przypadających za ubiegły rok sprawozdawczy %% bezpośrednio członkom Kasy". Jest to konieczne ze względu na propozycję Zarządu Kasy, aby w tym roku nie dopisywać %% do oszczędności, a pokryć nimi pożyczki przedświąteczne, względnie część wypłacić w gotówce.

b) DOTYCZĄCE POŻYCZEK

W związku z redukcją uposażeń pracowników P. Z. U. W. o 10% zajdzie konieczność osłabienia tej zniżki drogą równoległego obniżenia potrącanych dotychczas rat. Jak daleko w tym kierunku może pójść Zarząd Kasy?

Ogólna suma roczna spłacanych ratami pożyczek wynosi, wg. obecnego stanu, kwotę około 800.000 zł.,

co w stosunku miesięcznym stanowi sumę około 66.000 zł. — sumie tej odpowiada ogólna kwota wypłaconych (nie przyznanych) pożyczek około 1.000.000 zł., tak, że miesięcznie wypada kwota około zł. 84.000. O ile weźmiemy pod uwagę zmniejszenie się poborów o 10% oraz zaproponowaną niżej redukcję pożyczek z 4-ro do 3-miesięcznych pensji, to wyżej wymienioną kwotę przeciętnego zapotrzebowania na pożyczki należy zredukować o 30%, to znaczy do sumy plus minus 60.000 zł.; takie byłoby przeciętne zapotrzebowanie na pożyczki i wpływ takiej kwoty należy przewidzieć, aby Kasa mogła wypływające z regulaminu świadczenia uskuteczniać. A wszak to jest jej jedno z podstawowych zadań. Proponowana przez Zarząd ulga może się więc wyrażać automatycznem zredukowaniem rat najwyżej o 10%, co zmniejszy dotychczasowy ogólny wpływ miesięczny rat z 66.000 zł. do plus minus 60.000 zł., t. j. do kwoty potrzebnej na zaspokojenie zgłoszonych zapotrzebowań. Dalsza ulga byłaby niemożliwa do zastosowania bez silniejszego jeszcze ograniczenia pożyczek, niż się to proponuje. A przecież nie należy zapominać, iż napływ zapotrzebowań o pożyczki w związku z obecnym stanem materjalnym pracowników P. Z. U. W. raczej znacznie się zmoże i że przyjście z pomocą członkom w granicach regulaminu jest kardynalnym obowiązkiem Kasy. Jedynem źródłem, z którego czerpie Zarząd Kasy fundusze na wypłaty pożyczek, są wpływy z tytułu oszczędnościowych potrąceń oraz z tytułu rat. Ograniczenie tych wpływów musi automatycznie spowodować i ograniczenie rozmiaru pożyczek, na to niema żadnej rady, i z tego muszą sobie zdawać dobrze sprawę ci członkowie Kasy, którzy sprawę ulg dla członków w postaci znacznej obniżki potrąceń oraz rat forsują.

Z drugiej strony trzeba przyznać, iż to ograniczenie jest na terenie Kasy ze wszech miar pożądane, bowiem dotychczasowe wymiary były, jak to praktyka wykazuje, za duże i spowodowały u stosunkowo znacznej ilości członków zbyt duże zadłużenie, co w konsekwencji obciążyło zbytnio ratami pobierane pensje.

Ze wszystkich proponowanych zmian będzie to, zdaniem Zarządu Kasy, najpoważniejsza i najzdrowsza zmiana. Konkretne propozycje Zarządu Kasy są następujące:

W § 14 proponuje się skreślić pkt. c.

W § 15 zmienia się normę „4-miesięcznego“ na „3-miesięcznego“.

c) DOTYCZĄCE UBEZPIECZEŃ

W sprawie tej proponuje się dodać nowe zdanie do § 39. Zdanie to brzmi: „Również unieważnionem będzie ubezpieczenie, jeśli stwierdzonem zostanie, iż zgłoszenie ubezpieczenia było uskutecznione już w czasie choroby, skutkiem której nowozapisany członek zmarł“.

Konieczność uzupełnienia tego § omówioną została w części III Sprawozdania.

Buchalter Kasy
F. CZACHOWSKI

Prezes Zarządu
J. ANTOSIAK

Członkowie Zarządu:
J. ROSTROPOWICZ
W. SZTAMPKE

Skarbnik
Z. CHOCIWSKI

DRUKARNIA
ZWIĄZKU PRACOWNIKÓW
ADMINISTRACJI GMINNEJ R. P.,
WARSZAWA,
PL. KRASIŃSKICH 3, TEL. 644-04.

REDAKTOR: HENRYK HERMANOWSKI